

## Jaaroverzicht activiteiten STAP in 2020

### 1. Verspreiden van kennis over de gevolgen van alcoholgebruik voor de gezondheid en de samenleving.

Het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP heeft in 2020 op diverse manieren informatie verspreid over de gevolgen van alcoholgebruik. De belangrijkste manier was via de website [www.stap.nl](http://www.stap.nl). Daarop zijn in 2020 in totaal maar liefst 491 nieuwsberichten geplaatst. Op de Engelstalige pagina's van STAP zijn in 2020 21 berichten geplaatst. Via de Engelstalige pagina's informeert STAP haar Europese collega's over belangrijke ontwikkelingen in Nederland.

Sinds begin 2020 verschijnt Alcohol Actueel, een digitaal nieuwsoverzicht dat STAP maandelijks via email rondstuurt. Het betreft een selectie van de belangrijkste nieuwsberichten die op [www.stap.nl](http://www.stap.nl) zijn verschenen. Er zijn inmiddels ruim 1.000 abonnees. Daarnaast heeft STAP enkele specifieke websites, zoals de sites [www.alcoholenborstkanker.nl](http://www.alcoholenborstkanker.nl) en [www.alcoholenzwangerschap.nl](http://www.alcoholenzwangerschap.nl). Over het onderwerp alcohol en zwangerschap zijn daarnaast ruim 5.000 gratis brochures verstrekt aan verloskundigen.

STAP heeft in 2020 ook driemaal een persbericht verstuurd. Het betrof een persbericht met nieuwe cijfers over het aantal sterfgevallen in Nederland waarbij alcohol een factor is, een persbericht over de media-aandacht voor de gezondheidsrisico's van alcohol en een persbericht over prijsreclames voor alcohol. Naar aanleiding van deze persberichten werden diverse interviews gegeven aan dagbladen en radioprogramma's.

### 2. Lobby tegen versoepeling Drank- en Horecawet en uitbreiding van het aantal verkooppunten.

In 2020 heeft STAP gelobbyd tegen enkele onderdelen van het wetsvoorstel van staatssecretaris Paul Blokhuis tot wijziging van de Drank- en Horecawet. STAP was vooral bezorgd over het feit dat staatssecretaris Blokhuis in zijn wetsvoorstel mini-cafeetjes en kleine horecaruimtes bij supermarkten en winkels mogelijk maakte. Hij schrapte immers de verplichting dat een horecalokaal minimaal 35 m<sup>2</sup> moet zijn. En dat zou leiden tot een toename van de beschikbaarheid van alcohol. Bekend is dat een toename van de beschikbaarheid leidt tot extra consumptie en dus meer alcoholproblemen. STAP heeft commentaar geleverd op het wetsvoorstel, gesproken met de staatssecretaris en zijn ambtenaren. We hebben woordvoerders van alle Kamerfracties aangeschreven en gebeld en

ook geadviseerd over amendementen die ingediend zouden kunnen worden. Met enkele Kamerleden is persoonlijk contact geweest.

Daarbij werden we ondersteund door Verslavingskunde Nederland die de Tweede Kamer een brief zond met een oproep tot behoud van de 35 m<sup>2</sup> eis. Uiteindelijk is onze gezamenlijke lobby succesvol gebleken. Via amendementen van het Kamerlid Henk van Gerven komen de vloeroppervlakte-eisen, zowel die van horecalokaliteiten als die van slijtlokaliteiten, weer terug in de wet.

### **3. Deelname uitvoering Nationaal Preventieakkoord.**

STAP heeft er voor gekozen betrokken te zijn bij de uitvoering van het Nationaal Preventieakkoord van staatssecretaris Blokhuis. Dit ondanks dat STAP problemen heeft met het feit dat staatssecretaris Blokhuis de alcoholindustrie en andere vertegenwoordigers van het bedrijfsleven ruim baan heeft gegeven als deelnemer aan de overlegtafel van het akkoord. STAP is lid van de subcommissie handhaving en de subcommissie marketing. Als zodanig was STAP ook betrokken bij diverse onderzoeken naar het effect van alcoholreclame en het functioneren van de Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken. Ook heeft STAP een bijdrage geleverd aan het RIVM-rapport over de introductie van de MUP in Nederland (minimum unit pricing = minimumprijs per eenheid alcohol).

STAP probeert tijdens deze overleggen van de subcommissies in het kader van het Nationaal Preventieakkoord voortdurend te wijzen op het belang van het nemen van kosteneffectieve beleidsmaatregelen, de zogenaamde 3 Best Buys van de World Health Organization: prijsverhoging, beschikbaarheidsverlaging en een verbod op alcoholreclame en sponsoring. STAP was ook betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe alcoholcampagne van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. STAP is uit dit overleg gestapt toen 'Dranquilo' gekozen werd. STAP – en ook diverse andere gezondheidsorganisaties – hebben nadrukkelijk naar voren gebracht dat 'Dranquilo' er te veel van uitgaat dat het gebruik van alcohol normaal geaccepteerd gedrag is. Degene die even niet drinkt en 'Dranquilo' roept wordt weggezet als afwijkend van het normale. STAP vindt dat VWS beter had kunnen investeren in kennisoverdracht over alcohol en gezondheid. Juist daar schort het aan bij veel mensen.

### **4. Onderzoek en steun gericht op een betere naleving en handhaving van de Drank- en Horecawet.**

STAP en de Universiteit Twente hebben in 2020 in verband met de coronapandemie en de langdurende sluiting van de horeca geen enkel mysteryshop-onderzoek kunnen uitvoeren. De geplande onderzoeken in Midden-Brabant en Katwijk worden mogelijk in 2021 uitgevoerd. In januari 2020 verscheen nog wel het onderzoeksrapport van het eind 2019 uitgevoerde onderzoek in de regio Noord-Holland Noord.

STAP neemt als adviseur deel aan de bestuursvergaderingen van de Nederlandse Vereniging van Drank- en Horecawetinspecteurs (NVDI) en heeft in 2020 in die rol op diverse wijzen

steun verleend aan het bestuur. De NVDI is opgericht om de handhavingsdeskundigheid te verbeteren, o.a. door uitwisseling van kennis en ervaring.

STAP krijgt ook regelmatig vragen over de Drank- en Horecawet en het Nederlandse alcoholbeleid. Als dat niet teveel tijd kost worden die vragen adequaat en kosteloos beantwoord. Zo heeft STAP advies gegeven aan het Trimbos-instituut, dat momenteel het Model Preventie en Handhavingsplan aan het herschrijven is.

STAP maakte ook in 2020 vanwege haar betrokkenheid bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet deel uit van de examencommissie van de Drank- en Horecawet, die formeel valt onder bureau Exth (Exameninstelling Toezicht en Handhaving).

### **5. Pleiten voor aanscherping van de regelgeving rond alcoholreclame en een verbod op alcohol sportsponsoring.**

STAP is in 2020 betrokken geweest bij onderzoek van de Universiteit van Amsterdam naar reclame en marketing. Het betrof een studie naar het plaatsen van alcoholposts door jongeren en influencers op sociale media. De resultaten zijn verschenen in Frontiers of Psychology. Dit onderzoek was de aanleiding voor een tv-interview met coauteur Wim van Dalen van STAP.

Naar aanleiding van onder meer dit onderzoek heeft STAP in 2020 opnieuw gepleit voor aanscherping van de regelgeving rond alcoholreclame (met name op social media) en een verbod op sportsponsoring door de drankindustrie.

STAP heeft daarnaast via de Consumentenbond kritiek geuit op de nieuwe Reclamecode voor Alcoholvrij en -Arm bier. Omdat deze bieren de laatste jaren dezelfde merknamen hebben als de alcoholhoudende variant, kan reclame voor alcoholvrije en -arme bieren gezien worden als merkreclame. Het is ook nog volstrekt onduidelijk wat de promotie van alcoholvrij bier voor effect heeft op het alcoholgebruik van jongeren. STAP vindt de lancering van de Reclamecode Alcoholvrij en -Arm Bier dan ook erg prematuur en daarom ongepast. STAP is blij met het bericht van NOC\*NSF dat Heineken niet door zal gaan met het Holland Heineken House. STAP heeft daar jaren voor gestreden. Het voort laten bestaan van Holland Heineken House zou volgens STAP niet hebben gepast binnen de afspraken die staatssecretaris Blokhuis namens het kabinet gemaakt heeft met meer dan 70 maatschappelijke partijen, waaronder NOC\*NSF, in het kader van het Nationaal Preventieakkoord.

### **6. Samenwerken met andere gezondheidsorganisaties in AAN.**

STAP is één van de initiatiefnemers van AAN, de Alliantie Alcoholbeleid Nederland. Andere organisaties die deel uitmaken van AAN zijn de Stichting Gezonde Leefstijl (project Ik-Pas), Verslavingskunde Nederland (VKN), het Tijdschrift LEF voor mensen in herstel, de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG), de Stichting Foetaal Alcohol Syndroom (FAS), het Zwarte Gat (Cliënten Verslavingszorg) en de Stichting Us Blau Hiem uit Friesland. In 2020 heeft AAN van het ministerie van VWS subsidie gekregen voor de organisatie van de Alcoholactieweek 'Zien drinken doet drinken'. Het doel van deze

campagne was om vooral ouders bewust te maken van het feit dat kinderen al op hele jonge leeftijd in de gaten krijgen hoe hun omgeving met alcohol omgaat. Vooral als ouders drinken waar hun kinderen bij zijn, beïnvloedt dat het beeld dat bij kinderen over alcohol ontstaat. Kinderen leren dan bijvoorbeeld al heel jong dat het regelmatig drinken van alcohol heel gewoon is. De onderliggende boodschap van deze campagne was dan ook: als u wilt voorkomen dat uw kind op te jonge leeftijd gaat drinken of later teveel gaat drinken, drink dan niet als uw kinderen erbij zijn. De meest opvallende uitingen van de campagne waren twee filmpjes die via Facebook en Instagram zijn aangeboden. Daarnaast zijn er posters en flyers verspreid door de deelnemende regionale instellingen (GGD 'en de Verslavingszorg) en door gemeenten. De website van de campagne blijft de komende tijd online:

[www.ziendrinkendoetdrinken.nl](http://www.ziendrinkendoetdrinken.nl)

STAP maakte deel uit van het team dat de Alcoholactieweek 2020 voorbereidde en zorgde voor de financiële administratie. STAP voerde afgelopen jaar en voert ook in 2021 het secretariaat van AAN. AAN wil ook in de toekomst op gezette tijden een gezamenlijk geluid laten horen.

#### **7. Samenwerken met andere Europese organisaties en de World Health Organization.**

STAP werkte in 2020 intensief samen met andere Europese zusterorganisaties en projecten. In dit verband kunnen genoemd worden EUROCARE, Movendi International, Alcohol Policy Network en de Europese Youth Health Organisation. Laatstgenoemde organisatie komt voort uit het Alcohol Policy Youth Network waar STAP in het verleden vaker mee heeft samengewerkt. In maart 2020 heeft STAP deelgenomen aan een conferentie in Dublin van the Global Alcohol Policy Alliance.

STAP voerde in 2020 het secretariaat van EUCAM (European Centre for Monitoring Alcohol Marketing) en droeg bij aan het beheren van de website van EUCAM.

Verder voorzag STAP de World Health Organization van informatie over het hoofdelijk alcoholgebruik in Nederland en adviseerde STAP de WHO over het nieuwe alcoholbeleidsplan (Global Alcohol Policy) dat in 2022 zal worden vastgesteld.

Januari 2021